

Un capet molt expressiu,
 una marcada indolencia....
 A dir veritat: la Ignocencia
 no es pas género d' estiu.

Copia fot. de A. Esplugas

Los paissos de la neu

(Véginse las planas 382 y 383)

Ara que la calor está poch menos que liquidantnos, creyém que 'l parlar á nostres llegidors de las regions polars, pot ferlos lo mateix efecte qu' un gelat de xufra, y que, per lo tant, nos quedarán agrahits.

En los paissos en que 'l clima es benigne, la diversitat d' estacions ofereix pocas diferencias, tant en la naturalesa com en la vida dels habitants; pero en l' extrem del nort, en la Laponia, la Russia, la Siberia y 'l Canadá l' hivern opera una metamorfosis tan complerta, que 'l mateix país sembla pertanye á dos mons diferents. Allí es l' estiu lo dia interminable, 'l dia de dos ó tres mesos, ahont se pot veure 'l sol á mitjanit; l' hivern, es la nit interrompuda que porta aparelladas las mes espantosas tenebras.

A Hammerfest (Noruega) las primeras neus cauben al comeusament de l' Octubre, y per Sant Joan tot just lo sol ilumina ab débil claror. Durant l' hivern lo termómetro baixa hasta 40 y 50 graus sota zero.

Los habitantes d' aqueixos paissos, per caminar sobre la neu, han inventat los calsats mes enginyosos.

Dits calsats poden reduhirse á las *raquetas* del Canadá, lo *snow shoe* y 'l patí de fusta usat en lo nort d' Assia y Europa, ahont lo famós *ski* noruech n' es lo modelo mes perfeccionat.

Lo caminar ab aquets calsats necessita la seva práctica; los principiants s' en van sovint de bigotis; pero 'ls que tenen la costum de portarlos, hi saltan, corren y hi ballan.

Lo patí conegut ab lo nom de *ski* data dels temps prehistórichs; los noruechs varen apendren son us dels lapons.

Lo *ski* consisteix en una especie de llansa, molt prima y molt llarga, lleugerament encorvada per la part devantera.

Ab aquet calsat la marxa no es molt cómoda.

Es precis fer relliscar los peus sobre la neu, y mantenir las duas llansas ó llistons paralelos; sense aquestas precaucions s' encaballarian l' un sobre l' altre y 'l caminar se faría impossible. Apendre de descriure una curva ab lo *ski*, per evitar un obstacle, es una operació sumament delicada.

En l' us d' aqueix calsat, los noruechs son uns verdaders mestres, y 's comprén, puig que si no sabian manejarlo, no podrian donar un pas sens enfonzarse en la neu fins als genolls. A la Scandinavia, la quitxalla, desde 'ls tres ó quatre anys ja s' enseja en l' us d' aqueix calsat en dit país indispensable.

Es tal la destresa qu' hi arriban á adquirir los habitants d' aqueixas regions, que 's compta d' alguns d' ells que d' un bot han salvat una distancia de 30 metros.

Segons lo testimoni de Nansen, lo célebre explorador de las regions polars, quan la neu es bona y

'l terreno accidentat, se pot recorre sense causanci un centenar de kilómetros en una sola jornada.

Fa poch anys que 'l vencedor d' una *carrera*, recorregué 50 kilómetros en 4 horas y 26 minuts, lo que acusa una velocitat d' uns 11 kilómetros per hora.

En un concurs celebrat á la Laponia foren recorreguts 220 kilómetros en 21 horas y 22 minuts. Pero 'l tet mes prodigiós de velocitat sobre la neu va realisar-lo lo barco explorador de 'n Nansen, recorrent per espay de 39 dias uns 450 kilómetros diaris.

En lo Canadá, son molt aficionats als *toboggans*, que son uns trineos llarchs y estrets. Homes, donas y criaturas se diverteixen, devallant las costas cubertas de neu, arrastrats ab la velocitat de la fletxa. La persona que seu al darrera dirigeix lo vehicul y quan n' hi ha necessitat modera la marxa fent treballar los talons sobre la neu.

En las regions properas al Océa glacial, ahont no pot viure 'l caball á falta d' una alimentació sufficient, es substituït ab *rens* y ab gossos. Lo ren ve á ser lo camell dels deserts nevats.

Lo trineo lapó, dit *pulk*, pot compararse á una barqueta de fondo plá, en forma d' esclop, en lo que 'l viatjer s' hi posa allargat y apoyat á una capsalera que no te res de tova.

Los indigenas que viatjan en *pulk*, per protegirse contra 'l tret 's posan sota 'l vestit una especie de samarreta molt llarga, de pell de ren, cubrint sas espatllas ab una esclavina de pell de os; lo calsat qu' usan es també forrat de pell y cubreixen son cap ab un casquet aconxat ab plomas.

Per entrenar la marxa en las pendents rápidas, al darrera del trineu hi va lligat un ren per las banyas. Quan l' animal se sent arras rat ab violencia, se resisteix ab sas quatre potas, y modera la marxa.

L' empleo dels esmentats animals es una gran ventatja; no es precis preocuparse per sa alimentació: A l' hivern s' alimentan d' un liquen molt abundant en tota la zona boreal y que cubreix casi per enter lo terreno. Quan los viatjers fan parada, los rens gratan la neu ab la peulla, y la furgan com los taups, hasta trobar lo liquen desitjat.

Per dormir s' apilotan uns ab altres, homes, donas, noys y gossos. Es un modo d' escalfarse que resulta económic.

Los rens no deixan menarse ab la obediencia dels caballs; aixís es que quan s' atravessa un bosch, lo viatjer se troba exposat á un perill constant. La bestia corra á tota velocitat per entremij dels arbres, passa frech á frech d' ells sense preocuparse del vehicul á què está amarrat; mentres li quedí lloch per passar ell; ¡qui vingui darrera que s' reventí! Durant aquet perill, lo viatjer dona gracias al cel de portar un casquet lapó ben forrat de poma.

Per mes desdita, quan lo conductor del vehicul l' apressa ó contraria 'ls seus moviments, li expresa 'l seu enfado atacantlo ab las banyas.

D'altra part, aqueix animal no fá gayres cumpliments: Si teniu la desgraciada idea de baixar sense trabar lo trineu convenientment, s' escapa sense ceremonias, deixantvos perduts en mitj del desert; y sense poguer donar un pas á causa de vostras pesantas vestiduras.

Obran, donchs, molt santament los esquimals, los indios del Canadá, y gran part dels pobladors de la

Siberia que 's serveixen dels gossos, los quals son mes fidels a son amo.

Lo número de gossos necessari per tirar un trineu es molt variable. A la Groenlandia s' en emplean vuyt y al Canadá quatre per un *toboggan*; en la Siberia oriental, dotze, y fins devegadas vintivuyt si 'l vehícul va molt carregat. Com siga que hi ha punts en que la neu es molt dura, y 'ls gossos se feririan las potas. los esquimals los hi posan *guants* d' una pell molt doble.

Pero, també 'ls gossos ofereixen los seus inconvenients: quan troban rastre d' alguna pessa de cassa, corren á marxas dobles en busca de la bestia que han flayrat, y corren sense que cap obstacle 'ls deturi per plans y montanyas, us arrastran al fons de las torrenteras, vorejan desenfrenats los precipicis; en aquet cas, lo conductor no te mes remey que clavar en lo terreno y á través del trineu un xusso. Si la punta penetra ab forsa en la neu, 'l paro es casi immediat, pero la sacudida que 's produheix us envia á alguns metros de distancia, y no es aixó tot,

sino que deslloriga 'l vehícul, quinas pessos están defectuosament ajustadas.

Los gossos no 's contentan ab lo liquen, com los rens; pero 'ls esquimals no 's basquejan gayre per alimentarlos; aixis es, que la fam que molts cops senten aquets animals es tan terrible, qu' esperan als peixos prop de l' aygua, y quan treuhen lo morro, 'ls clavan dentellada.

Los inconvenients qu' havém citat, tenen una justa compensació; los trineus van mes depressa que 'ls nostres cotxes de plassa.

Ademés, l' hivern que á nosaltres nos acoquina, es en las regións polars la estació de l' activitat. Al Decembre, la obscuritat del mitj dia es tan accentuada com la de mitja-nit, pero, no obstant, los trineus corren á través de las solituts nevadas, á la llum vacilant de l' aurora boreal ó d' una lluna clara.

L' hivern es pe 'ls habitants del nort, l' estació dels negocis.

R.

CURIOSITATS

Noys maravellosos

La historia registra varios cassos de precocitat. Bossuet predicava als quinze anys. Mozart escribia als nou anys magnificas sinfonias y las feya executar ba x la seva direcció. Als dotze anys, Pascal coneixia á fondo los Elements de la Geometria d' Euclides y als setze anys pub icava un volum de investigacions matemáticas sobre las seccions cónicas que causava l' admiració y assombro de Descartes, hasta 'l punt qu aquet 's resistia á creure qu' aytal treball fos fet per un xicot.

Se cita també 'l cas d' un nen de Berlin que llegia las inscripcions dels lletreros dels magatzéms quan la seva dada 'l passejava en un cotxet de má.

A Lubech hi havia no fa molt, un nen. fill d' un oficial húngaro, que á dos anys y cinch mesos sabia tant com los de 7 y 8 anys, y avants dels quatre, llegia l' alemany, l' húngaro y altres idiomas, mostrant d' altra part excelents disposicions per la música.

D' altres exemples de precocitat se guarda recort. Lo Tasso parlava als sis mesos, y, á set anys, feya versos L' autor del célebre oratori *Lo Messias*, Hoendel, havia ja compost tres óperas á la edat de onze anys. Com Bossuet, Fenelón predicava á quinze anys. A catorze anys, lo qu' havia de ser lo gran Condé possehia, la ciencia militar tan bé com los millors táctichs.

Regalos de boda

Cap casament ha sigut, baix aquet punt de vista, de tanta importancia com lo de W. R. Wanderbilt ab Miss Virginia Fair, efectuat a Nova-York.

Los regalos fets als nuvis no foren estimats en menos de dos millons de duros.

Ella, no hauria pogut portar tota sola, d' una habitació á l' altra totas las joyas exposadas sobre dos enormes safatas de plata macissa.

¡Y pensar que hi ha qui 's casa sense tenir mes qu' un catre, un tamburet, per seure marit y molla, y la robeta que porta á sobre!

Als favoreixedors de La Tomasa

¿Que no tenen feyna?... No, Donchs, fassin lo favor d' atendre:

Mirin, agafaré no mes quatre ratllas d' una poesia qu' han llegit los constants favoreixedors de LA TOMASA, colocaré las paraulas d' aquestas quatre ratllas, comensant pe 'ls mots d' una lletra y acabant pe 'ls que 'n tingan mes, y ja veurán quina feyna se 'ls gira per posar ditas paraulas en l' ordre que va colocarlas lo poeta.

L' ordenar lo llatí, no compón rés devant d' aquest entreteniment.

¡Ah, m' ha dit l' Estany, que á la primera persona que li desxifri aquest enigma, li servirá gratis un trimestre de suscripció á LA TOMASA.

Vegin, si son servits:

« á, y, y, 't, 'l, te, ma, la, en, lo, la, mon, ton, bes, cor, veig, veig aymía, sento, front, tocar, capsal, crusar, volant, somnia, vetllant, realitat, inmensitat. »

La solució en lo número pròxim.

LOS PAISSOS

Habitant del Canadà, ab «snow shoes» calsat que té més d' un metro de llarg per uns 32 centímetres d' ample.

Una excursió en lo trineu, anomenat toboggan.

Carter de la Laponia, ab patins (ski).

Home de la Laponia en trajo d' hivern

Se compon d' un prim teixit de llana, sostingut per algunes branques. En aquestes tendas se posan los laponesos al abrigh d' una temperatura de 40 ó 50 graus sota zero.

Dona de la Laponia, eu trajo d' hivern.

Trineu lapó.

Trineu tirat per gossos á la Groenlandia.

RF

A propòsit de la Xina

Lo tomo CXI de la Biblioteca Universal que conté «Modelos de Literatura China» demostra que 'ns enganyan com á xinos, aquells que sostenen la necessitat de que aquell vastíssim imperi siga il·luminat pels raigs de la civilització, d'una civilització fonamentada en la rahó de «qui té mes forsa».

Xina va sola perquè pot anarhi per tots conceptes: un país ahont las arts y la literatura son admirables no necessita la instrucció de las nacions estrangeras pera posarla á ratlla en la via del Progrés, puig al cap-de-vall una ambició vil é infame es lo que empeny á las grrans potencias á ficarse al país dels altres. Si 'l que 's fica á la casa agena y tracta d'apoderarse de lo que no es seu té un calificatiu ben determinat en lo Códich penal y té marcat lo que 's mereix ¿perqué aqueixas nacions tan nobles y civilisadoras (!) no han de ser consideradas y tractadas per las demás nacions d' igual modo? ¿Que contra la forsa no hi ha resistencia? David va despatxà á Goliath ab un palet de riera. Per are 'ls xinos, tot y tractantlos com á tals, se portan com se portaria qualsevol país civilisat d' aquí á Occident, ó sino qu' ho digui 'n Seymour.

*
**

«*Los señores Vega Armentero y Hidalgo de Mobe-llán traductores fieles de los modelos de literatura china de dit tomo, en la traducción fan ressaltar lo següent.*

«*La Xina hem de confessar que posseheix una »brillant literatura clàssica: desde son adveniment á »la vida de la Historia se la véu sempre mantenint »lo nobilíssim propòsit de sobreposar á totas las con- »quistas, las conquistas del pensament...» (¿qui son mes nobles, donchs, y mes civilisats, 'ls xinos ó 'ls seus conquistadors?)*

«*Lo ceptre de sos Emperadors es substituït deve- »gadas per la lira del poeta; y desde *Tai-Tsong* y »*Kien-Long*, eminentes literats, hasta *Idung Tching* »gran orador, l' empenyo d' aquell país sembla ex- »clusivament inclinat á vigorisar y fer mes ferma la »creixensa de sos ideals artístichs.»*

«*Aixís ho han reconegut molts escriptors; ¿pero »s' han desvetllat aquets per rendir á poble tant »gran un merescut tribut de justicia, ja recopilant »sas produccions literarias, ja consagrant á son estu- »di planas y volúms? ... ¡Y cá!*»

«*Las odas del famos Emperador Kien Long; las »obras del Sócrates de la Xina antigua *Toung-Fang-* »*Chou*; las famosas llegendas de *Ten-Hian* y al- »tres obras rarissimas per son doble esperit juridich »y llegendari, han aixecat un monument á la bri- »llant literatura de la rassa groga.»*

*
**

Del gran orador imperial Ioung-Tching, durant lo regnat del qual foren construïts millor y mes económicament 'ls edificis públichs, 'ls grans camins y 'ls canals de major importancia de Xina, aném á extractar alguns párrafos de sos discursos notabilíssims que retratan verament lo caràcter tradicional y, per lo tant, inspiran la conducta y 'l modo de procedir dels fills del Imperi del Cel quan se tracta de defensar á foch y á sanch, com are, la seva Patria y l' amor indestruïble a sas costums y tradicions. Deya:

«*Es imposible despullar á una nació de son ca- »ràcter. Las posiciones del globo no son totas las »mateixas; cada país se troba vivificat per ayre dife- »rent, y las influencias del clima imprimeixen en »cada poble, rasgos fisonómichs que li son pecu- »liars. Aquí regnan ciertas costums y s' adverteixen »certas tendencias; tendencias y costums diferents s' »observan allí y allá. Los homes son rectes y vius »en l' Occident y en 'l Nort; inteligents y espiri- »tuals son en lo Llevant y 'l Mitjdia. La naturalesa »'ls ha format á tots tals com son, ¿qui pot comba- »tre á la Naturalesa? ¿De qué serviria apelar á la »forsa pera robarlos las tendencias y costums qu' »ella 'ls inspira? . . . . .»*

«*Lo que fa als homes iguals es l' haver rebut »tots lo dó de la inteligencia. Serviu al Soberá; si- »gueuli fieles; respectéu á vostres pares, seguiu las »lleys de la justicia y de la veritat; véusaqui lo »que prescriu la Naturalesa á tots 'ls homes. Si a- »quets escoltan sa veu, no preguntarán may antes »d' escullir un amich, d' ahont es fill y ahont nasqué »son pare; no alabarán sas propias accions per des- »virtuar las dels altres; no creurán finalment, que »sols las costums de son poble son dignas de respec- »te y estimació, mereixent despreci absolut las dels »demés.»*

Y acaba dihent: «*Si fas dany á algú, pero ab justia; si 'l matas y tot, justament, deus esperar lo benestar porque observas la equitat y las lleys. Nostre deber sagrat se enclou en aquesta afirmació: seguir las lleys de la justicia y ser útils á la Patria.*

(Trasladem l' extracte *ut supra* á las potencias que 's creyan que á la Xina eran molt animals porque portan quá: que 'ls hi fiquin 'ls dits á la boca; es dir, are ja han trovat que mossegan.)

Quan un país com aquell té tant arrelat en lo camp sagrat de las lleys del deber, lo sentiment patri, es invulnerable.

Y si aquet mateix país cria homes pensadors y sers privilegiats que guian al poble á la defensa de sos drets y de sas costums y de sas tradicions.... ¡ay del que intenti reformar sa manera de ser, com més antiga més perillosa!

A las probas 'm remeto.

PEPET DEL CARRIL.

Cinematógrafo Barceloní

V.

LO NOY DE TONA

No hi nascut á Barcelona
perque de Tona soch fill
Pro sent jove, un gran perill
va ferme fugir de Tona...
En Savalls, ¡galán persona!
ja m' anava á fusellar;
com espia 'm van tractar
sense tenir rés d' espia..
vingué tropa... ¡L' alegria
aquell jorn 'm va locar!

Y un cop l'iuere de las grapas
del facinerós Savalls
tot d'entli, sent badalls,
—¡Pela, Savalls, si m' atrapas!
vaig dedicarme á fer mapas
tot Ca alunya apamant.
D' allavors, tinch odi gran
á tot quan put á carlista
y soch mes excursionista
que 'l matéix Juheu errant.

Del salt primer, desde Tona
á Barcelona vinguí,
y del salt segón, d' aquí
vaig passar á Tarragona
Era ma cama tan bona,
y 'm feya en Savalls tal pór,
que si en Chapa, per dissort
arriva d' Espanya al trono
lo qu' es jo al ters salt que dono
vaig á pará al Equador!

Mes no fou aixís per ditxa;
finí la guerra civil
y 'm deixá en Savalls tranquil
pro sense *pela* ni mitxa.
Com tothom me deya —¡Esquitxa!
si traciava de menjar
llavors me vaig inginyar
y vaig dirme;
—Josepet...
Ets un tonto, ets un ximplet
si no 't dedicas á l' art.

Tens la memoria prou *bona*,
tens *dolsa* veu y ademans,
tens *petitetas* las mans
y la boca molt *bufona*
Semblas casi una persona,
declamas millor qu' un moble,
tens mes *lletra* que 'l sis doble,
entens en ve sos... *la mar*
¿Qui, donchs, 't podíá privar
de sé 'l trovador del poble?..

Y agafant incontinent
un vers de 'n Pitarra, 'l gran,
(l' amich meu) al poch instant
vaig apendre 'l fidelment...
Surio al carré dono al vent
ma inspirada cantarella,
acút la gent, s' atropella
tothom per sentir poesia...
y... ¡ja tinch desd' aquell dia
qui 'm posa al plat la escudella!

D' allavors, ¡fetxa capdalt
en las lletres de la terra!
vaig cridant com una *berra*
y guanyant un capital
No hi ha áplech, ni festa anyal
ahont jo no acudi amatent.
Y allí, ab mon preclar talent
quedan los pobres pagesos
admirats, muis y sorpresos
y penjant del meu accent.

En l' Ampurdá y 'l Vallès,
per la Garrotxa y Sagarra
tothom 'm coneix la *barra*
com pe 'l Camp y 'l Panadés.
Desde Aran á Cadaqués
desde Torroja á la Muga
no hi ha noy ni avia xaruga
que no s' auri á escoitar
los efluvis del meu art
que 's pot dir, l' art que belluga.

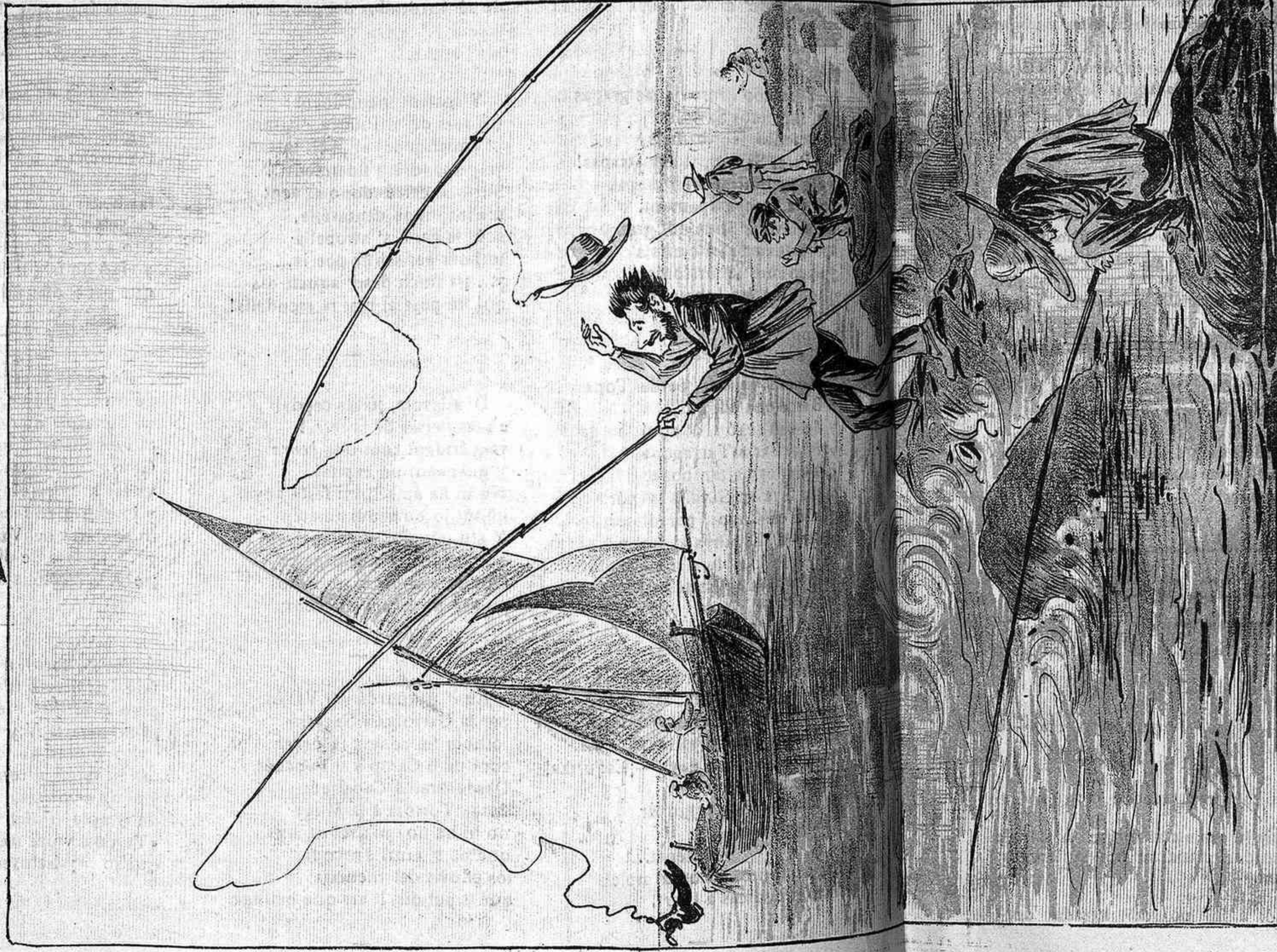
Jo hi sigut y ho puch dir c à
lo gran vulgarisador
d' en *Gestus* y en Poblador
de 'n Codoiosa y Gumá.
Tot quant surt en caiala
jo ho lleigeixo y m' ho estudio
si 'm vá tè m' ho apropio
sense pagar de e s d' autor
¡perque encare 'ls faig favor
per la fama que 'ls hi envio.

Además de recitar
versos, com ja sab tothom,
tambè 'm dona fama y nom
l' exercici d' un altre art.
Tambè 'm dedico á buydar
las bocas ds 'ls infelissos;
caixals y dents estantissos
tiro á terra ab puny robust
y aixó ho faig més per un gust
que per l' afany de 'ls *monissos*.

Fa poch's anys, un periodista
gejós: sens dupte, de mi,
va donarme un que sentí
al pregonar ma mort trista,
Com si fos tot un artista
va fer ma necrologia
y jo entretant recorria
lo comarca del Val és
y 'm forrava de dinés
¡ervint raccións de poesia!

Tot ho corro, á Barcelona
faig á l' hivern la viu-viu;
pero al arriar l' estiu
ja no para 'l *Noy de Tona*.
Lo mateix qu' una persona
m' en vaig á *veranejar*
y al que 'm vulga motejar
de ximple, li dich cantant;
«Tu pots viure treballant
que jo... ¡visch sens treballar!

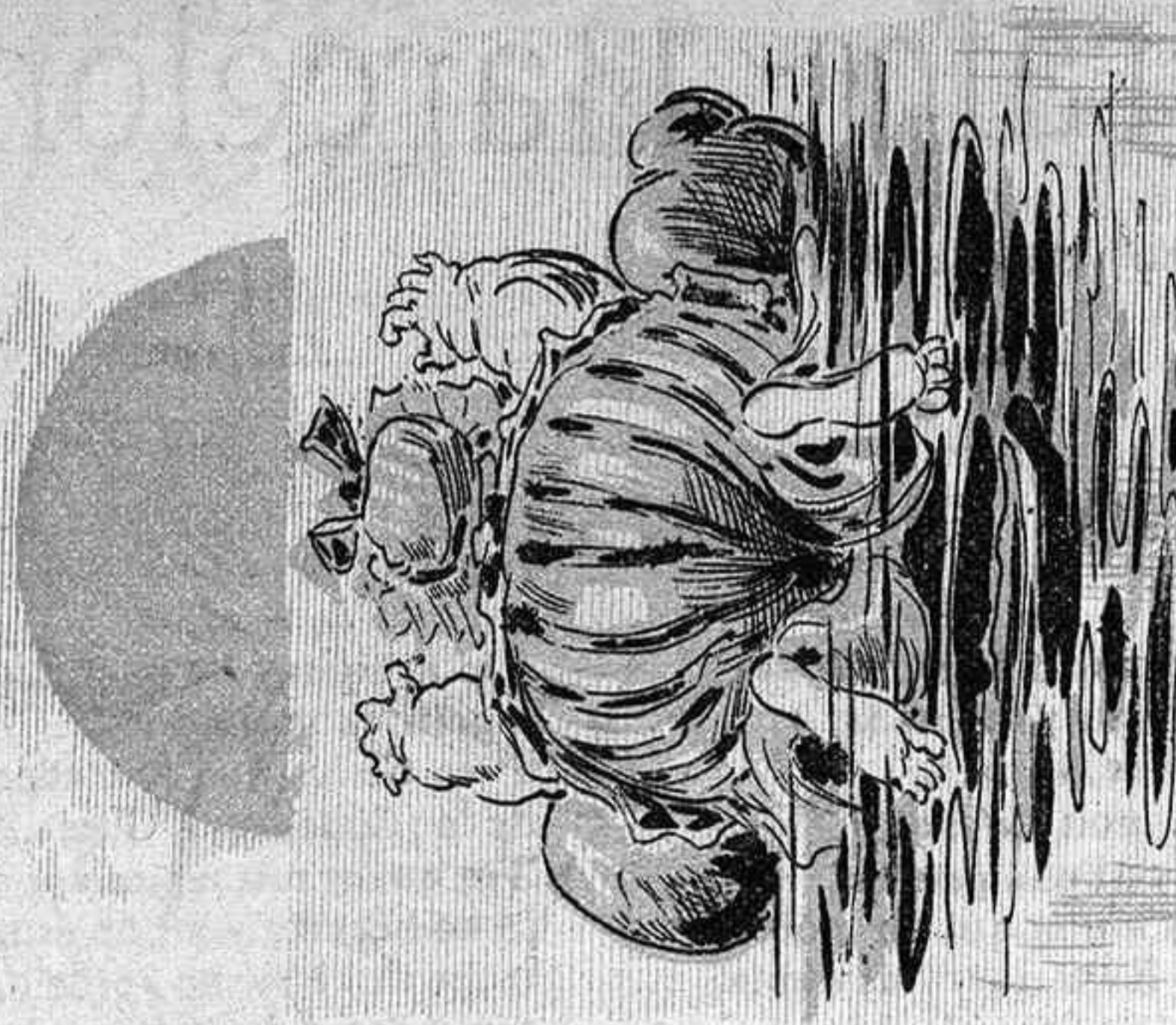
M. RIUSECH

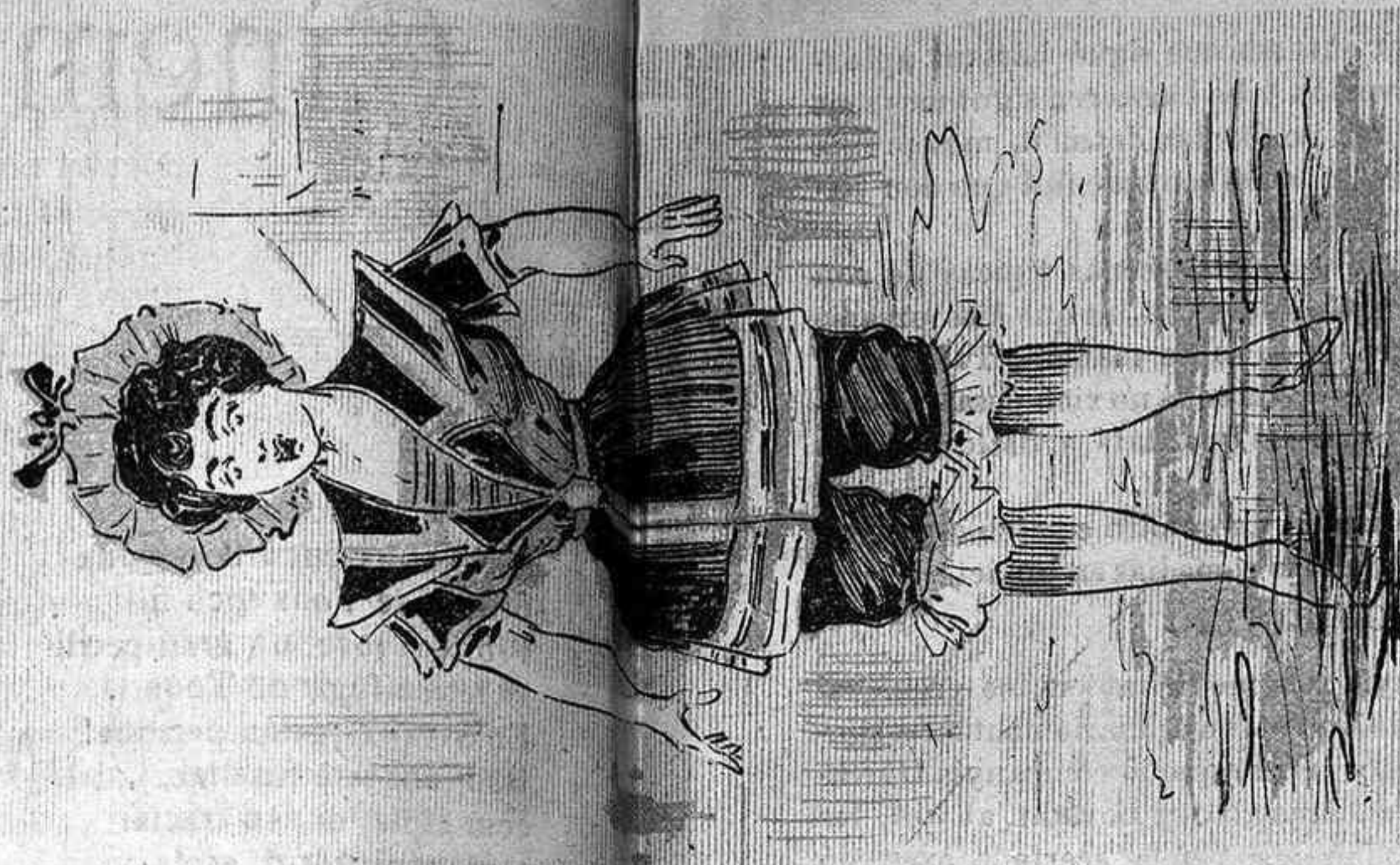
Qui vulga, en dilluns, trobar al meu atacador, no té més que arri-
 barse fins a las rocas de can Tunis. Allà s' trobaran ab la canya de la
 paciència esperant *que piquin*. L' altre dia va pescar una xacolatera
 d' arám y un sebatot plé de musclos.

Crida en Pep a la Doloras
 pe 'is forats de las estoras.

Aquet peix de forma estranya
 es la sogra quan se banya.

No 's fica al mar la Balbina
 i perque ha vist una sardina!

Y en Pau conta als seus amichs
 que ha deixat a una *pelaya*
 senyalada ab tres pessichs.

NOVETATS

La comedia *El intruso* estrenada la setmana pasada ja era coneguda de nosaltres per habérsola donat á coneixer lo Sr. Novelli en una de sas últimas visitas.

Además *El intruso* no siguió del agrado de nostre públich per ser obra massa antiquada y sas costums molt contrarias á las del nostre país.

La nota expectativa de la setmana ha sigut l'estreno de l'adaptació en espanyol de *Zazá* obra de Bertosi y Simón, obra que ha sigut bastant correctament traduhida per los Srs. Costa y Jordá y que creyém ha sigut un areviment la reproducció, majorment quan los artistas que l'havian de executar no posseheixen dots tan notables com las de la Sra. Mariani y principals artistas de sa companyia.

En efecte á escepció del Sr Thuillier que desempeñá ab acert lo personatge de Dufresne, los demás ó no comprenen bé la obra ó son temor al realisme que hi deu imperar, feu que las escenas estiguessin desprovistas de color y que *Zazá* que son argument es del tot moral, resultés la controversia, puig que lo fondo de la obra, se vejé per complert descuydat.

Es de sentir en la Sra. Pino, son fracás que junt ab lo de *Fedora*, sens dupte li haurá fet compendrer que son temperament artistich no está montat obras per de tan empuje y que deu seguir sa carrera ab obras de condicions com *El director general* que hi está inimitable.

Pera dimars estava anunciat lo benefici de la Sra. Pino y pera dissapte anuncia lo seu lo Sr. Thuillier en que hi forma part l'estreno de *Por la herida* obreta escrita expresament pera dita solemnitat per lo celebrat escriptor senyor Benavente.

CATALUNYA (Eldorado)

Per las entradas que ha lograt la Sra. Guerrero en totas quantas representacions porta donadas, s'ha donat á compendrer l'ansietat ab que era esperada sa vinguda, y los éxits han secundat á las representacions donadas, si bé s'ha vist clarament que nostre públich s'ha entusiasmat mes ab las obras de Echegaray que ab las del teatro clásich ó antich, sens dupte per compendrer que lograven mes perfecta execució y s'evitavan ab ellas comparacions que hasta sens volguer las mes de las vegadas, resultan perjudicials als artistas.

Tant en *El Estigma* com *Mancha que limpia* y *Mariana* ha demostrat la Sra. Guerrero sas notables aptituts artisticas, aixís com també lo Sr. Diaz de Mendoza, que cada dia adelanta mes en sa carrera, de manera que avuy sense vacilacions de cap classe, se 'l pot reconeixer com lo primer actor del teatro espanyol.

S'esperan ab frenessi las obras novas per' aquesta companyia entre ellas *El loco Dios* que en Paris últimament obtingué tan extraordinari éxit.

GRAN-VIA

Sense haber produhit entussiasme siguió bastant aplaudida la companyia argentina y ho hagueren sigut mes sens dupte, si la obra escullida no fos tan dramon, mes propia del género pantominesch que del sentimental que deu haver de ser tota obra dramática.

En lo segón acte hi han variadas escenas típicas de son país, entre ellas lo *Pericon nacional*, ballet que á escursarse un xich mes, hauría agradat en sobre manera. Tal com l'executa la companyia argentina se fá un xich pesat, no obstant se pogueren aquilatar las qualitats artisticas de la companyia.

Alterna ab dita companyia un quadro comich espanyol que posa en escena aplaudidas comedias en un acte.

NOU RETIRO

Lo cambi de companyia y la modicitat en los preus establerta ha donat ocasió á que 's vejés diariament mes correget que de co tum y encara que la companyia Giovannini no 'ns ha donat encara cap cap novetat, ab tot, las obras han sigut molt aplaudidas per la acertada execució lograda, mereixent mencionarse la ópera de Rosini *El Barbero de Sevilla* en que hi han lograt un triunfo la Sra. Saroglia y lo Sr. Romeu en los personatjes Rosina y Figaro respectivament.

També feu las delicias del publich lo Sr. Grossi en *Il Babo é l'intrigante*, que hi fá un *babeo* (tonto) de primera.

Está anunciat *El rey que rabió* en espanyol, que no duptém del bon éxit, degudas las condicions y bona voluntat que posseheixen los artistas.

TIVOLI

Setmana d'estrenos ha sigut la passada pero ab tot y figurar entre ells *Foc en l'era* sarsuela qual música es del reputat mtre. Sr. Gner, cap de las obras representadas, podrá posar al olvit *Les Barraques* ni per sa consistencia dramática ni tampoch per sa acertada é inspirats trossos musicals que l'adornan.

Además de *Foc en l'era*, s'han representat *¡Fora baix!* y *Me he lucido*, obras que creyém prompte desapareixerán del cartell, tant per donar cabuda á altras de novas com á alguna repetició de la perla de la companyia ó siga *Les Barraques*.

S' anuncian ja los beneficis al que donará comens la senyoreta Gurina, que per sas justas simpatias no duptém veurá lo teatro sumament concorregut.

UN CÓMICH RETIRAT

Qüentos

Un acreedor se presenta á casa del deudor, ab lo compe á la má.

—¡A!—li digué una senyoreta que 'l va obrir.

—Lo papá ha sortit.

—Vosté s' equivoca—respont 'l home tornantsen—lo qui ha sortit son los diners.

✱

A una bella beata, que s' havia quedat per tia l'hi deya un seu germá.

—Digas Pona, ¿perque hi vas als sermons? Al cap de vall desde que 'l predicador comensa fins que acaba, ías una eterna bacaina.

Contestació de la beata:

—Ja veuràs Miqueló: á mi no m' agrada dormir sola.

LA TOMASA

À TAL PARE, TAL FILL

— ¡Ay mamá, si no 'm compra aquesta nina tan maca, ploraré!
— Demà, Pepito.... (Ay Senyor; també 'm deya 'l seu pare: que ploraria si no l' estimava, y al cap d' un any de matrimoni, ja no 'm podia veure ni en pintura!)

À UNA LAYETA

Veyam si t' esmenas
llegint eixa estrofa
veyam si retiras
l' orgull que tú tens
que sembla mentida
que sigas tan flasca
de creuret aymada
per tants pretendents.
No veus ignoranta
que avuy dia 'ls homes
sols lo que ells procuran
es ferte engrescar
y tots se 't passejan,
se 't rifan, 't burlan....
y tú, jinfelisa!
ho vas ignorant.
Fins sembla mentida
que ignoris las cosas
y trobo impossible
que siguent tan gran
de cosas t' alabis
que son ta desgracia
y un dia... ¡ximp'eta!
deshonra 't serán.

Si tú vols salvarte
un consell ascolta
d' un que 'l teu bé busca
y 't vol apartar
del gran precipici
en que estás ficada
y que 's fa difícil
poguerlo lliurar
A temps som encare
y es just que 't ho digui
que 'l meu desij tora
trauret del perill,
ara estás ligada
per mans pecadoras
y sols pots salvarte
tallant lo cordill.
Ascoltam atenta
que d' aquestas cosas
(com las he passadas)
ne soch ja gat vell
y tú que ho ignoras
si un poch reflexionas
veurás, que saberlo
sempre es bo un consell.
Tu has vist molts noyas

que en mitj la ignocencia
han sigut tentadas
per un criminal
y al últim seduhidas
han cavgut y ¡pobras!
d' aque'la cayguda
e' han fet molt de mal.
Donchs, igual que aquellas
ets tú ¡ignocenta!
y si no t' apartas
caurás en lo llás
y quan ja cayguda
voldrás aixecarte
llavors serà inútil
perque no podrás.
Sent aixís, Layeta,
agafaho com vulguis,
mes desijaria
que ho fessís aixís;
llavoras si 't sembla
te 'n vens cap á casa,
serás ma estimada
y 't llogaré un pis.

GRATACÓS.

FESTAS MAJORS

Tením lo gust de participar á las Societats de poblacions
ahont se celebri FESTA MAJOR que en la

LITOGRAFÍA BARCELONESA de RAMON ESTANY

6. — CARRER DE SANT RAMON, — 6.

trobarán un assortit inmens de cromos de totas classes,
desde 'ls més senzills y económichs als de gust més refinat
y artístich, propis pera la confecció de

PROGRAMAS, INVITACIONES, TITOLS DE SOCI, de FORASTER

Y DE ABONAT, etc. etc.

Preus sumament redubits.

Novetat en carnets de totas classes.

Campanadas

S' ha concedit la gran creu de Carlos III al ministre francès M. Delcasse.

Si aqueix ministre ademés,
compta ab la del matrimoni,
ja pot dir ¡vatura 'l dimoni!
que no patirà may mes.

✱

«Sembla que 'ls romeristas que firmaren lo missatge entregat al Sr. Romero Robledo, tractan d'organisar lo partit d'una manera diferenta de com ho está en l'actualitat.»

Aixó ja ho compren de cop,
fins qui tingui menos cap
¿Era barra?... Serà arrab
y dintre poch temps arrop.

✱

Diuhen de Valencia que 'ls embarchs s' efectuan ab tota tranquilitat.

Lo Sr. Campos va entregar, vint mantons de Manila, mentres cantava aquell tros de la *Verbena de la Paloma* que diu: «Un mantón de Manila—te voy á regalar.»

Lo joyer Sr. Ardura—molt senyor meu—va fer entrega d'una barreta d'or y 600 pessetas.

Los agents executius se mostran afables en extrem.

¡Ay, agents si sou afables,
y bons subjectes. y amables...
ay, com ha de disfrutar
qui ab vosaltres pot tractar...
á distancias respectables

✱

Sembla que 'l doctor Morgades ha lograt convence á la gent de Madrid y que ja está á partir un pinyó ab en Dato.

Lo resultat no está mal,
pero perque 'l mal s'eviti,
van dirli que nó vomiti
per may mes cap pastoral.

✱

Llegim:

«Lo Sr. Silvela actuará aquest estiu de verdader ministre de Marina»

Lo qual vol dir que fins ara ho ha sigut de per riure.
Pero, consolemnos, aquest estiu ho será de serio,

Y es capás aqueix senyor
per encantá á las personas,
de montá en patinador
y dá un passeig per las onas.

✱

La Srta. Pino s' ha proposat fer la *Zazá*, á Novetats, y 'l ha desfeta.

Alló es una *Zazá*, para colegialas.

Si no 'ns vol doná un tropell,
quan repeteixi *Zazá*,
anuncihi en lo cartell:
«Ni chicha ni limoná»

✱

Se diu que la Companyia de la Maria Guerrero actuará en lo Teatro Real, alternant ab la companyia de ópera.

Y aixís, veurém, en vritat,
causantnos bastanta escama...
la gran ópera y 'l drama,
dividits per la meytat.

✱

Lo ex-ministre d' Hisenda está malalt, havéntseli iniciat una diabetes sacarina

¿Diabetes? A veure que diu lo diccionari respecte d'aquesta enfermetat.

«Nombre dado á una enfermedad, que consiste principalmente en la excesiva secreción y evacuación frecuente de una orina algo melácea ó azucarada.»

¡Ell si que ns ha desmontat,
guanyant la victoria i pols;
tothom lo creya *salat*,
y 'ns resulta un home dols!

✱

«Al Sr. Alzola li sustragueren de la butxaca una cartera ab alguns bitllets del Banch»

Pero per 'xó cap polítich,
no s' abat ni 's desespera,
mentres estigui aferrat
á mes suculent cartera.

ENGRUNAS

No se 'l que passa en mi; no se 'l que sento;
de pena 'l cor se 'm glássa
quan veig que un pobre, á un rich demana almoyna
y reb per caritat un «¡Deu t' amparí!»

Al pobre 'l compadesch per sa pobresa;
del rich casi 'n tinch llástima:
y dich, veyent aixó; val més ser pobre,
que no rich com son molts, pero sense ánima.

=

Las donas jo las comparo
á las monedas duptosas,
que per un sapiguer bé
si acás son falsas ó bonas
no li queda mes remey
que fer ab ellas la *proba*.

—

Diuhen que lo de 'l mon tot es mentida
y aixó, an á mi 'm fa riure,
Si acás mentida es tot, també alashoras
será mentida 'l viure.

—

Avuy en que tothom pensa ser sabí,
jo dich y ho crech molt bé;
que 'ls que res no sabém, sense cap dupte
som los que sabém mes.

BERNABÉ LLORENS

LITOGRAFIA BARCELONESA

— de Ramón Estany —

6, CARRER DE SANT RAMÓN, 6

LA TOMASA
EN GLAU DE SOL

Lo Sol, nos vol fer la guerra,
sens quartel ni compassió;
tirém los seus plans á terra,
fent tots us á discreció
dels xismes per fer frescó.